

האם יש להוסיף מע"מ על פיצוי בגין נזק מבוטח

1. שאלת הוספת מע"מ לתגמולי ביטוח ולהוצאות פסוקות מתעוררת חדשות לבקרים, וקיימת אי בהירות מסויימת בין העוסקים בתחום והקשורים לשאלה שבמחלוקת, כמו עובדי מחלקות תביעות, שמאים ועו"ד של מבטחות. מצאנו לייחד מספר מילים לנושא, כדי לפזר את חוסר הבהירות, שהיא גם נחלתם של חלק מהשופטים.

2. בסוגיית **הוצאות** פסוקות נקבע ע"י שלטונות מע"מ, שמאחר ואין המדובר **בהוצאה לייצור הכנסה**, הרי שלא ניתן לקזז בתשומות מע"מ הוצאות ששילמו יחיד או תאגיד לעו"ד או למומחה שליווה אותם בהליך משפטי. כפועל יוצא מהיעדר יכולת הקיזוז מצד הנישום (המבוטח), חלה על המבטחת חובה לשלם לו את ההוצאה שנפסקה בתוספת מע"מ, שאם לא כן, יישאר המבוטח בחסרון כיס ועקרון השבת המצב לקדמותו לא יתקיים.

3. **שונה המצב לגבי הוספת מע"מ על פיצוי המשולם בגין מלאי ו/או ציוד שניזוק.**
בהתאם להנחיות מע"מ בחוזר שהופץ ע"י המחלקה המקצועית של מע"מ, נקבע:

**"עוסק אשר ניכה מס תשומות כדין בעבור נכסים שניזוקו
(כגון שריפה, גניבה, פריצה וכו') נוהג כדין ואין לדרוש ממנו
בחזרה את מס התשומות.**

**פיצוי כספי המתקבל מחברת ביטוח או מהמוכר בגין נזק, אינו
תמורה בגין "עסקה" ולכן אינו חייב במס"**

פשיטה של הדברים ניתנת להבנה כך - העוסק (יחיד או תאגיד) המבוטח קיזז את המע"מ בעת שרכש את המלאי שלימים ניזוק. מאחר ואינו נדרש להחזיר את המע"מ בעת קבלת הפיצוי, הרי שמבוטח שמקבל פיצוי ללא מע"מ נמצא במצב שפוצה על מלוא הנזק.

כשירכוש המבוטח מחדש מלאי מכספי הפיצוי שקיבל, יוכל לקזז מחדש בתשומותיו את המע"מ בגין המלאי החדש, כך שהמעגל נסגר בלא שהיה צורך להוסיף מע"מ על הפיצוי.

4. ראוי להבהיר שהמפורט חל על "עוסק" ועל מלאי וציוד עסקי ואינו חל על מבוטח (פרטי) שתובע בגין נזק שאינו בגדר "מלאי עסקי" כהגדרתו בחוק מע"מ, ולפיכך אינו יכול לקזז מע"מ בתשומותיו.

5. לסיכום סוגייה זו נבהיר כך –

על תשלום הוצאות פסוקות **יש** להוסיף מע"מ, ובכלל זה על שכ"ט עו"ד, מומחים, שמאים וכו'.

על תשלום פיצוי בגין מלאי וציוד עסקי **אין** להוסיף מע"מ, ככל שהמדובר במבוטח המקזז את המע"מ בתשומותיו.

שאלה אחרת עומדת בפני עצמה, היא באיזו מידה יש להכחיש מפורשות בכתבי הטענות זכאות לתוספת מע"מ, שכן לכאורה המדובר בהוראת חוק שאינה מחייבת התייחסות מפורשת בכתב טענות.

בשאלה זו נדון בנפרד.